

Заняття 5.1. «Підприємництво у професії»

Мета заняття: представити п'ятий модуль курсу «Навички для успішної кар'єри», ознайомити слухачів/слухачок із базовими поняттями підприємництва та процедурою реєстрації ФОП.

Орієнтовна тривалість заняття: 45 хвилин

Організаційна пам'ятка: для заняття вам знадобляться опорний конспект, презентація, роздаткові матеріали для слухачів/слухачок. Обладнання: дошка, маркери, мультимедійний комплекс, доступ в Інтернет.

I. Вступ (5 хвилин)

Викладач/викладачка презентує слухачам та слухачкам п'ятий модуль «Я знаю, як відкрити власну справу!» Результат модуля – здобувач/здобувачка освіти розробляє самостійно проект бізнес-плану або модель стартапу в своїй професії.

Сьогодні для багатьох громадян підприємницька діяльність стала основним видом роботи. Відкритість і гнучкість свідомості допомагає швидко засвоювати переваги нової соціально-економічної ситуації. Найголовніша із проблем – відсутність спеціальної підготовки, яка постає необхідною умовою для заняття підприємництвом.

Перед молодого людину постають різні варіанти участі у господарській діяльності:

- працювати в бюджетній або громадській організації;
- стати найманим працівником/цею у підприємця чи на підприємстві;
- діяти в сфері самозайнятості;
- стати власником/цею або співвласником/цею підприємства.

Успіх у підприємстві залежить від багатьох чинників. Однією із неодмінних умов досягнення високої результативності у будь-якій підприємницькій діяльності є отримання необхідних знань, уявлень про умови й особливості цієї діяльності. Тобто, підприємництву необхідно вчитися.

Представлення теми і мети заняття.

II. Виклад матеріалу (15 хвилин)

ТЕОРЕТИЧНІ ВІДОМОСТІ ЩОДО ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Для молодого покоління підприємництво є перспективним видом трудової діяльності. Проте часто молодь стримують такі внутрішні чинники, як «у нашій країні це складно», «я не розуміюся на цьому», «у мене немає стартового капіталу» тощо. Але часто, для того щоб розпочати власну справу, потрібно лише отримати певну сукупність практичних знань і надихнутися досвідом тих, хто вже створив власний бізнес.

Запитання до аудиторії: Які приклади бізнесу ви можете навести?

Прикладами малого бізнесу є: кав'ярні на колесах, міні-ательє з ремонту одягу, нігтьова студія в салоні краси, майстерня шиномонтажу, крамниця подарунків, фотостудія.

Проте головною умовою досягнення успіху та високої результативності в започаткуванні власної справи є отримання необхідних знань про умови й особливості цієї діяльності. Розвиток національного підприємництва значною мірою залежить від правової бази, яка стимулювала б підприємницьку активність та чесну конкуренцію.

Правова база підприємницької діяльності — це сукупність законів, нормативних та інструктивних документів, що визначають порядок створення підприємств, реєстрацію фізичних осіб-підприємців, їхні правові й організаційні форми, порядок організації виробництва, забезпечення його необхідними ресурсами, збут, систему оподаткування, відносини між державою та підприємцями, суб'єктів підприємницької діяльності між собою, а також забезпечують підприємцям певні правові гарантії.

Відповідно до Господарського кодексу України, підприємництво — це самостійна,

ініціативна, систематична господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) на власний ризик з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку.

Підприємництво — це вид діяльності, який характеризується такими ознаками:

- це самостійна діяльність, діяльність «за свій рахунок». Основою підприємницької діяльності є власність підприємця/підприємниці;
- це ініціативна творча діяльність. Основою для здійснення підприємницької діяльності є власна ініціатива, творчо-пошуковий, інноваційний підхід;
- це систематична діяльність. Підприємницька діяльність має бути постійною й обов'язково офіційно зареєстрованою;
- це діяльність, що здійснюється на власний ризик та під власну економічну (майнову) відповідальність;
- метою цієї діяльності є одержання прибутку або власного доходу.

Основні функції підприємництва

Сутність підприємництва розкривається через його основні функції (на слайді):

- інноваційна (творча) функція підприємництва полягає в сприянні генеруванню та реалізації нових комерційних ідей, здійсненню техніко-економічних, наукових розробок, проектів, що пов'язані з господарським ризиком;
- ресурсна функція підприємництва передбачає мобілізацію на добровільних засадах матеріальних, фінансових, трудових, інформаційних, інтелектуальних, інших ресурсів;
- організаційна функція підприємництва полягає в безпосередній організації виробництва, збуту, реклами тощо; у поєднанні
- ресурсів в оптимальних пропорціях та здійсненні контролю за їх виконанням;
- стимулююча (мотиваційна) функція підприємництва передбачає формування стимулюючого (мотиваційного) механізму ефективного використання ресурсів з урахуванням досягнень науки, техніки, управління організацією виробництва, а також максимальне задоволення потреб споживача.

Відповідно до Конституції України, кожен громадянин має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом.

Довідка для викладача/викладачки: Суб'єктами підприємницької діяльності можуть бути громадяни, права яких не обмежені законом, юридичні особи, які володіють різними видами власності, а також громадяни іноземних держав і особи без громадянства — у межах повноважень, встановлених законодавством. Отже, суб'єктами підприємницької діяльності можуть бути: робітник, службовець, кооператор, керуючий акціонерним товариством, орендар, колективи об'єднань, спілок, підприємств, фірм тощо. Їх об'єднує прагнення стати підприємцем, ризикнути створити свою справу, бажання отримати прибуток, реалізувати свої плани, виявити ініціативу, наполегливість.

Об'єктами підприємницької діяльності є всі відносини, що виникають між усіма суб'єктами ринкової економіки, включаючи не тільки підприємців, а й споживачів, найманих працівників, державні структури.

Рушійні сили розвитку підприємництва (на слайді)

Рушійна сила утворюється поєднанням впливу низки чинників, її вплив на розвиток підприємства є суттєвим — вона сприяє розвитку.

Важливими рушійними силами розвитку підприємництва є:

- суперечності, що виникають між різними елементами системи: між виробництвом і споживанням, між зростанням потреб та можливістю їх задоволення, між різними формами власності, між попитом і пропозицією, між робочою силою і засобами виробництва тощо;
- потреби підприємців, оскільки прагнення до створення матеріальних і духовних благ є рушійною силою підприємництва в цілому, тому що задовольняє потреби людини;
- економічний інтерес — це користь, вигода, яка досягається в процесі реалізації економічних відносин;

- економічна конкуренція — це суперництво між підприємцями щодо задоволення власних інтересів, пов'язаних із продажами виготовленої продукції, виконанням робіт, наданням послуг одним і тим самим споживачам;
- ділова творчість людини, адже саме на особистій ініціативі, енергії, активності, відповідальності, порядності, працьовитості ґрунтуються рушійні сили підприємництва;
- ризик, що притаманний бізнесу взагалі. Одних ризик надихає, інших — загартовує, але в цілому виграє суспільне виробництво, оскільки розвивається ринкова економіка.

Види підприємницької діяльності

За кількістю власників підприємницька діяльність може бути:

- індивідуальною — власність належить одній фізичній особі;
- колективною — власність належить одночасно декільком суб'єктам з певною часткою кожного з них або без певних часток. Володіння, використання та розпорядження майном, яке перебуває в колективній власності, здійснюється за узгодженням усіх власників.

Згідно з Господарським кодексом України, **підприємство** — це самостійний суб'єкт господарювання, створений компетентним органом державної влади, або органом місцевого самоврядування, або іншими суб'єктами для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної або іншої господарської діяльності в порядку, передбаченому цим Кодексом та іншими законами.

ВИДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ ПІДПРИЄМСТВ

Класифікувати підприємства можна за різними критеріями (на слайді).

Проаналізуйте схему на слайді, за потреби коротко охарактеризуйте види та організаційні форми підприємств.

Довідка для викладача/викладачки:

За економічними показниками та кількістю працівників підприємства можна поділити на:

- малі — підприємства, у яких середньооблікова кількість працівників за звітний (фінансовий) рік не перевищує п'ятдесяти осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за цей період не перевищує суми, еквівалентної п'ятистам тисячам євро за середньорічним курсом Національного банку України щодо гривні;
- великі — підприємства, у яких середньооблікова кількість працівників за звітний (фінансовий) рік перевищує тисячу осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за рік перевищує суму, еквівалентну п'яти мільйонам євро;
- середні — усі інші підприємства.

Залежно від форм власності, передбачених законом, в Україні можуть діяти підприємства таких видів:

- приватне підприємство, що діє на основі приватної власності громадян чи суб'єкта господарювання (юридичної особи);
- підприємство, що діє на основі колективної власності (підприємство колективної власності);
- комунальне підприємство, що діє на основі комунальної власності територіальної громади;
- державне підприємство, що діє на основі державної власності;
- підприємство, засноване на змішаній формі власності (на базі об'єднання майна різних форм власності).

Залежно від способу створення (заснування) та формування статутного фонду в Україні діють підприємства:

- унітарні — підприємство створюється одним засновником, який виділяє необхідне для того майно, формує відповідно до закону статутний фонд, не поділений на частки (паї), затверджує статут, розподіляє доходи, безпосередньо або через керівника, який ним призначається, керує підприємством і формує його трудовий колектив на засадах трудового найму, вирішує питання реорганізації та ліквідації підприємства. Унітарними є підприємства державні, комунальні, підприємства, засновані на власності об'єднання громадян, релігійної організації або на приватній власності засновника;
- корпоративні — підприємство створюється, як правило, двома або більше засновниками за їх спільним рішенням (договором), діє на основі об'єднання майна та/або підприємницької

чи трудової діяльності засновників (учасників), їх спільного управління справами на основі корпоративних прав, у тому числі через органи, що ними створюються, участі засновників (учасників) у розподілі доходів та ризиків підприємства. Корпоративними є кооперативні підприємства, що створюються у формі господарського товариства, а також інші підприємства, у тому числі засновані на приватній власності двох або більше осіб.

До організаційних форм діяльності підприємства належать:

- господарське товариство — підприємство, створене юридичними особами або громадянами шляхом об'єднання їхнього майна та їх участі у підприємницькій діяльності товариства з метою одержання прибутку. Це акціонерні товариства, товариства з обмеженою відповідальністю, товариства з додатковою відповідальністю, повні товариства, командитні товариства;
- кооператив — підприємство, створене групою осіб, які добровільно об'єдналися для ведення спільної господарської та іншої діяльності з метою задоволення своїх економічних, соціальних та інших потреб на засадах самоврядування.

У Класифікаторі організаційно-правових форм господарювання чинним законодавством визначені такі організаційно-правові форми юридичних осіб та їх відокремлені підрозділи: філії, представництва, а також підприємці – фізичні особи, які не мають статусу юридичної особи. **Фізична особа-підприємець (ФОП)** – фізична особа, яка реалізує свою здатність до праці шляхом самостійної, на власний ризик діяльності з метою отримання прибутку.

Реєстрація ФОП (процес реєстрації фізичної особи-підприємця на слайді)

Реєструватися можна за місцем проживання громадянина. Громадянин України, який бажає стати підприємцем, для проведення державної реєстрації має можливість звернутися до державного реєстратора декількома способами:

- особисто;
- через уповноважену особу (має бути нотаріально посвідчена довіреність);
- надіслати документи поштою (обов'язково з описом вкладення);
- в електронному вигляді — онлайн реєстрація за допомогою спеціального порталу (повинен бути наявний дійсний електронний цифровий підпис).

Найбільш оптимальний та популярний шлях — це подача документів особисто, оскільки в цьому разі потрібен мінімальний пакет документів. Щоб зареєструватись як ФОП, особою подається держреєстратору такий перелік документів:

- пред'являється паспорт громадянина для ідентифікації особи, надається його копія;
- копія картки платника податків — ідентифікаційного коду;
- правильно заповнена реєстраційна картка на проведення державної реєстрації фізичної особи-підприємця за формою № 10.

Термін реєстрації ФОП становить від одного дня. На підтвердження набуття статусу фізичній особі-підприємцю державним реєстратором надається Випуска.

Оподаткування доходів фізичної особи-підприємця здійснюється згідно з Податковим кодексом України. Підприємець також сплачує внесок до Пенсійного фонду України. Проте фізична особа-підприємець має право обрати спрощену систему оподаткування, що була запроваджена в Україні з метою стимулювання розвитку малого бізнесу, а також зменшення неформальної діяльності підприємств та неформальної зайнятості.

Можна провести Вправу 1. Дискусію «Що обрати ФОП чи ТОВ?»

САМОЗАЙНЯТИСТЬ, МАЛИЙ БІЗНЕС І СТАРТАП - ВИЗНАЧИМОСЯ З ПОНЯТТЯМИ...

Самозайнята особа — це платник податку, який є фізичною особою-підприємцем або провадить незалежну професійну діяльність за умови, що така особа не є працівником в межах такої підприємницької чи незалежної професійної діяльності.

Стартап (англ. startup), стартап-компанія — нещодавно створена компанія (можливо, ще не зареєстрована офіційно, але планує стати офіційною), що будує свій бізнес на основі інновацій або інноваційних технологій, не вийшла на ринок або почала на нього виходити і що володіє обмеженими ресурсами. Часто стартап-компанії називають «гаражними».

Малий бізнес (англ. *small business*) — це деяка підприємницька діяльність, сформована на власний ризик, що не суперечить чинному законодавству, створює невелику кількість робочих місць. Мета створення малого бізнесу — це отримання прибутку та/або самореалізація. Для малого бізнесу характерні відносно невеликі розміри, обмежена кількість людей, обмежений обіг капіталу, локальний район операцій та конкретний напрям роботи. Для того, щоб визначити, чим малий бізнес і стартап відрізняються і чим схожі, доведеться повернутися до визначення стартапа.

Слово «стартап» (від англійського слова «*start - up*») - дослівно перекладається, як початок процесу, стартувати. Сьогодні поняття «стартап» використовується в застосуванні до бізнесу в двох інтерпретаціях.

1) **Стартап** — це початковий етап розвитку бізнесу, причому будь-якого бізнесу, в т.ч. і малого бізнесу. У цьому випадку кожен бізнес неодмінно проходить етап стартапу.

2) **Стартап** — це тимчасова структура, призначена для пошуку і реалізації масштабованої бізнес-моделі. Це визначення ввів в ужиток американський підприємець Стівен Бланк. В цьому випадку стартап є особливим видом бізнесу, що створюється для виведення на ринок інноваційних продуктів або технологій.

3) **Малий бізнес** — це бізнес, який має кількісні обмеження в своїх параметрах.

І головне, чим малий бізнес і стартап відрізняються в такому випадку - це намір засновників бізнесу. Бізнесмени, які запускають стартап, мають намір розвивати його в необмеженій масштабі. У той час як творець малого бізнесу може і не замислюватися спочатку про його масштабі. Це може бути невеликий магазин, невеликий сервіс, невелике виробництво і т.д.

СТАРТАПИ VS МАЛИЙ БІЗНЕС: В ЧОМУ РІЗНИЦЯ?

Чим відрізняються малий бізнес і стартап? Відмінностей дуже багато. Ми ж розглянемо основні з них, що впливають безпосередньо з визначень стартапу.

Малий бізнес і стартап - 5 відмінностей.

1) **Масштаби**. Малий бізнес розвивається в рамках, встановлених самим бізнесменом. Він може залишатися малим бізнесом протягом усього його життя. Стартап, як правило, не обмежує масштаби свого зростання. Він прагне постійно розвиватися і бути лідером ринку. Інакше він буде просто поглинений більш великими гравцями ринку.

2) **Інновації**. Малий бізнес рідко створює щось унікальне. Як правило, він повторює вже відомі дрібні виробництва або сервіси. Наприклад, перукарні, ресторани, бухгалтерські послуги. Для стартапу інновації - це основа. Стартапи призначені для створення нових продуктів або технологій, для істотного поліпшення вже існуючих.

3) **Активи бізнесу**. У малого бізнесу вони зрозумілі і загальноприйняті. Приміщення, обладнання, інструмент, оборот - все це можна врахувати і оцінити. Основні активи стартапу - це інтелектуальна власність - ідеї і мізки. Як оцінити інтелектуальну власність, навіть захищену патентом. Як оцінити рівень і вартість стартаперів? Як оцінити новизну та перспективність ідеї, новизну продукту або технології?

4) **Прибуток**. Малий бізнес націлений на швидку окупність витрат і максимально швидко отримання прибутку. Він не може дозволити довгий час працювати без прибутку. У стартапу можуть піти місяці, а то й роки, щоб почати отримувати прибуток. Мета стартапу - створити новий продукт, який сподобається споживачам і створити на його базі велику компанію, підвищувати її капіталізацію. Якщо ця мета досягається, то доходи таких компаній астрономічні. Наприклад, ті ж «Facebook», «Intel», «Google».

5) **Ризики**. У малому бізнесі з традиційними продуктом або послугою, ризики можна прорахувати й оцінити. Стартап, на увазі новизни продукту, починання ризиковане. В даному випадку ризики прорахувати практично неможливо. На перший план виходить впевненість в собі стартаперів та інтуїція інвесторів. Дуже точно з цього приводу висловився професор Массачусетського технологічного інституту Ніл Гершенфельд: **якщо звичайний бізнес заряджає - цілиться - стріляє, то інноваційний стартап заряджає, стріляє, стріляє, стріляє і, нарешті, розуміє, куди цілитися.**

Що робить керівник стартапу? Він придумує блискучу бізнес-ідею, піднімає ранні раунди інвестицій і використовує це фінансування, щоб реалізувати свою бізнес-модель на ринку. Є думка, що **стартап – це невелика версія майбутньої великої корпорації**. І це частково вірно: деякі стартапи дійсно стають великими глобальними компаніями. Проте, набагато важче уявити процес трансформації великої корпорації до форми стартапу. **Малі бізнеси не шукають бізнес-моделі, які працюють лінійно: вони шукають бізнес-моделі, які працюють з першого дня**. Думка про те, що стартап набагато краще і вигідніше малого бізнесу, що у стартапу є майбутнє, а у малого бізнесу його немає не відповідає дійсності. Малий бізнес і стартап не конкурують один з одним. Малий бізнес нітрохи не гірше стартапу. Маленький ресторан може з часом розвинутися в велику мережу, прикладів більш ніж достатньо.

Обговорення почутого.

III. Практична частина (20 хвилин)

Вправи для розвитку критичного мислення та комунікативних навичок. Командна робота. Зауважимо, що практична частина може інтегруватися у виклад матеріалу.

Вправа 1. Дискусія «Що обрати ФОП чи ТОВ?»

Вправу можна провести в малих групах. Запитання до слухачів/слухачок.

Питання, на які потрібно відповісти перед тим, як обрати форму реєстрації:

1. Якою діяльністю ви будете займатись?
2. Чи є у вас партнери, з ким ви б хотіли офіційно задекларувати партнерство у бізнесі?
3. Ким будуть ваші клієнти: підприємства або населення?
4. Чи є у вашій власності майно великої вартості?
5. Чи збираєтесь ви залучити інвесторів до свого бізнесу або продавати його?

Рекомендуйте слухачам/кам скористатись додатком 2 та заповнити додаток 3.

При виконанні вправ рекомендовано скористатись довідником «Skills Lab: ВЛАСНА СПРАВА».
Блокнот-помічник у створенні власного бізнесу (ст. 58-63)

Обговорення вправи. Заслуховування міні-звітів про роботу груп.

Аналіз інфографіки на слайді (заповнений додаток 3)

Основні відмінності між ФОП і ТОВ			
	Показник	Фізична особа-підприємець	Товариство з обмеженою відповідальністю
1	Власник	Тільки фізична особа	Необмежена кількість власників
2	Реєстрація/ Приблизна вартість реєстрації в Києві	Спрощена/ Від 1000 грн. або можливо все зробити самостійно	Складніша, потрібен пакет документів/ Реєстрація під ключ: 2000-3000 грн.
3	Вартість бухгалтерського обслуговування	Можливо вести самому, мінімальна вартість від 250 грн. на місяць	Потрібен обов'язково бухгалтер, мінімальна діяльність по обслуговуванню від 1500 грн.
4	Адреса реєстрації	Адреса реєстрації фізичної особи	Адреса реєстрації засновника або орендований офіс
5	Статутний капітал	Відсутній	Наявний і обов'язковий
6	Отримання прибутку «на руки»	Легко, немає обмежень, головне сплатити податки	Офіційно через виплату зарплати або дивідентів, з яких сплачуються податки
7	Можливість мати партнерів в бізнесі	Немає	Присутня
8	Можливість продати бізнес	Немає	Присутня
9	Відповідальність	Зареєстроване майно на фізичній особі	Активи товариства

10	Банківський рахунок	Не обов'язковий	Обов'язковий
11	Закриття	Самостійне рішення, зробити не важко	Потребує згоду інших засновників товариства, складний процес

Вправа 2. Спілкування на тему особливостей, спільних та відмінних рис між самозайнятою особою, стартапом і малим бізнесом. Обговоріть ведення легального бізнесу, обов'язковість реєстрації. Чим загрожує неофіційне (нелегальне) ведення бізнесу?

Висновки.

IV. Підведення підсумків. Домашнє завдання (5 хвилин)

Рефлексія. Запитання до аудиторії:

Що основного для себе ви дізнались на занятті?

Які основні типи підприємств?

Обговорення відповідей...

Домашнє завдання: Повторити опрацьований матеріал

Обрати та описати форму можливої власної підприємницької діяльності

Додаткові матеріали:

- Презентація до заняття
- Пояснення щодо аббревіатур, що позначають певні організаційні форми та види суб'єктів господарювання
- Таблиця відмінностей між ФОП та ТОВ
- «Skills Lab: ВЛАСНА СПРАВА». Блокнот-помічник у створенні власного бізнесу

Використані джерела інформації:

<https://imzo.gov.ua/pidruchniki/elektronni-versiyi-pidruchnikiv/> «Електронні версії підручників»

<https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2018/december/issue-99/article-41213.html> «ПП vs ТОВ: у чому різниця?»

<https://kfn.ua/ua/uslugi/registratsiya-predpriyatij-ooo-chp-ao-predprinimatelej-flp/> «РЕЄСТРАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ (ТОВ, ПП, АТ), ПІДПРИЄМЦІВ (ФОП)»

<https://pozova.net/uk/news/31/> «ЩО ОЗНАЧАЮТЬ ПОНЯТТЯ ФОП, СПД, ТОВ ТА ІНШІ?»

<https://buduysvoe.com/publications/shcho-obraty-fop-chy-tov> «ЩО ОБРАТИ: ФОП ЧИ ТОВ?»

ЩО ОЗНАЧАЮТЬ ПОНЯТТЯ ФОП, СПД, ТОВ ТА ІНШІ?

Практично щодня кожному з нас доводиться стикатися з різноманітними аббревіатурами, що позначають певні організаційні форми та види суб'єктів господарювання, діяльність яких передбачена українським законодавством. Часом подібні скорочення використовуються невідповідно до справжнього їхнього значення, через що виникає плутанина, ускладнюється пошук потрібної інформації, з'являються інші труднощі.

До вашої уваги стислі пояснення до найбільш популярних в українському інфопросторі скорочень, що слугують для позначення тих чи інших організаційно-правових підприємницьких форм. Серед іншого, не оминули ми і некоректних, на нашу думку, скорочень, які з певних причин почали активно використовуватися для позначення деяких організаційних форм підприємництва за минулих часів, та так і залишилися у словнику пересічного українця.

ФОП (ФІЗИЧНА ОСОБА-ПІДПРИЄМЕЦЬ)

ФОП (фізична особа-підприємець) – за цією аббревіатурою ховається фізична особа (яка може мати українське громадянство, іноземне чи не мати його взагалі), що має повну цивільну дієздатність та здійснила реєстрацію відповідно до чинного законодавства України. При цьому займатися підприємницькою діяльністю така особа повинна виключно від власного імені, не створюючи юридичну особу.

В якості альтернативи ФОП часто у просторіччі використовують такі аббревіатури, як СПД, СПД ФО, ПП тощо, однак, у зв'язку з тим, що п'ята глава чинного Цивільного кодексу, а також більшість інших законодавчих актів, що здійснюють регулювання підприємницької діяльності фізичних осіб, регламентують використання поняття «фізична особа-підприємець», для позначення якого найбільш доцільною є аббревіатура ФОП.

СПД (СУБ'ЄКТ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ)

СПД (суб'єкт підприємницької діяльності) – так позначають усіх фізичних осіб, що займаються підприємництвом, а також юридичних осіб незалежно від організаційно-правової форми, що відповідно до законодавства зареєстрували та здійснюють підприємницьку діяльність.

Часом між СПД та ФОП (фізичною особою-підприємцем), діяльність котрого не передбачає створення юридичної особи, помилково ставлять знак рівності. Дане непорозуміння викликано тим, що за старим українським законодавством фізичну особу, що займалася підприємницькою діяльністю від власного імені, не створюючи при цьому юридичної особи, називали суб'єктом підприємницької діяльності – фізичною особою (СПД-ФО). Через це значна кількість підприємців помилково вважає, що право називатися СПД мають лише фізичні особи, що здійснюють певну підприємницьку діяльність.

Насправді ж СПД може вважатися будь-яка особа, що займається підприємницькою діяльністю, включно фізичну особу-підприємця, господарське товариство та інших.

ПП (ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО)

ПП (приватне підприємство) – так називають юридичну особу, що здійснює свою діяльність на базі приватної власності одного чи декількох українських громадян, іноземців або осіб, що не мають громадянства, та своєї (їхньої) праці чи з залученням найманої праці. До категорії приватних також належать підприємства, що функціонують на основі власності господарчого суб'єкта – юридичної особи.

За часи існування незалежної України переважна більшість приватних підприємств, що була зареєстрована в нашій країні, була створена на базі власності, що належить одній фізичній особі, інакше кажучи, засновником яких є одна фізична особа. Пояснення цьому можна знайти у старому законі, що регулював підприємницьку діяльність в Україні з 1991 до 2004 року, згідно з яким приватними називали ті підприємства, що були засновані з використанням власності фізичної особи.

На даний час визначення, яке наводить Господарський кодекс України для позначення приватного підприємства, не слід сприймати як визначення окремого типу організаційно-правової форми. На нашу думку, приватне підприємство – це родове поняття, під яким об'єднується група підприємств різноманітних організаційних форм, що були створені з використанням приватної власності, яка належить одній чи кільком фізичним чи юридичним особам. Тим не менш, практичне реєстрування приватних підприємств і на даний час здійснюється в якості окремих організаційно-правових форм, при цьому найчастіше вони мають лише одного засновника, в якості якого виступає фізична особа. Найбільш відповідною цьому типу підприємств аббревіатурою слід вважати ПП. Однак необхідно також пам'ятати, що часом це скорочення може використовуватись з метою позначення фізичних осіб-підприємців, котрих неправильно називають приватними підприємцями.

ТОВ (ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ)

ТОВ або ТзОВ (товариство, що має обмежену відповідальність) – різновид підприємства, що засновується однією чи кількома особами, та має розподілений на частки капітал, розмір кожної з яких визначає статут. Регулювання діяльності подібних товариств здійснює Цивільний кодекс України та спеціально прийнятий закон про господарські товариства, прийнятий ще у перший рік незалежності.

Треба зазначити, що дана форма реалізації підприємницької діяльності входить до числа найбільш поширених в нашій країні. Часом можна зустріти ще один варіант аббревіатури, що використовується з метою скороченого позначення даної організаційно-правової підприємницької форми, - ЛТД. Ця аббревіатура фактично є калькою з англійської LTD, тобто limited – обмежений (у правах, мається на увазі). Крім цього, досить поширеним варіантом аббревіатури, що позначає підприємства даного типу, є ТзОВ.

АТ (АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО)

АТ (акціонерне товариство) – різновид господарського товариства, характерною особливістю якого є розподіл існуючого статутного капіталу на деяку кількість акцій, котрі мають однаковий номінал.

Залежно від того, яким чином здійснено розміщення акцій, даний тип товариств може бути публічним (тоді використовується аббревіатура ПАТ) чи приватним (відповідна аббревіатура – ПрАТ). У минулі часи існував розподіл акціонерних товариств на відкриті та закриті (ВАТ і ЗАТ відповідно).

ПРАТ (ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО)

ПрАТ (приватне акціонерне товариство) – це різновид акціонерного товариства, яким виконується виключно приватне розміщення власних акцій серед певних осіб.

До того часу, поки не існувало закону, що регламентує діяльність різноманітних акціонерних товариств, в якості аналога сучасного ПАТ розглядали акціонерне товариство закритого типу (ЗАТ). Крім того, необхідно мати на увазі, що регулювання у правовому полі діяльності цих двох типів товариств дещо відрізняється. Так, якщо ЗАТ може мати скільки завгодно акціонерів, то у випадку з ПрАТ законодавство лімітує їх кількість на рівні 100 осіб.

ПАТ – ТОВАРИСТВО АКЦІОНЕРНОГО ТИПУ

ПАТ – товариство акціонерного типу, акції якого можуть бути розміщені як приватним способом, так і публічним. Аналогом цього різновиду АТ за минулих часів слід вважати ВАТ.

ОСНОВНІ ВІДМІННОСТІ МІЖ ФОП І ТОВ

Основні відмінності між ФОП і ТОВ			
	Показник	Фізична особа-підприємець	Товариство з обмеженою відповідальністю
1	Власник		
2	Реєстрація/ Приблизна вартість реєстрації в Києві		
3	Вартість бухгалтерського обслуговування		
4	Адреса реєстрації		
5	Статутний капітал		
6	Отримання прибутку «на руки»		
7	Можливість мати партнерів в бізнесі		
8	Можливість продати бізнес		
9	Відповідальність		
10	Банківський рахунок		
11	Закриття		